

Honori Spiritus Sancti Ex donatione Patris, a Jesu ad dextram Patris exaltato, ad divina Megaleia Sive admiranda & magnificentissima Dei opera, & per Mysterium nostrae redemptionis revelatum, collata in genus humanum beneficia ...

Rostochii: Kielenberg, 1681

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn742504824>

Druck Freier Zugang

T. 512.

—
1681. Pfingst.

~~A-1256.~~³⁵

1681

HONORI SPIRITUS SANCTI

Ex donatione PATRIS, à Jesu
ad dextram PATRIS exaltato,
ad divina METALEIA

Sive admiranda & magnificentissima
Dei opera, & per Mysterium nostræ re-
velationis revelatum, collata in genus huma-
num beneficia.
Hoc ergo gentium, suâ, cuique, dialecto, eloquen-
tibus distribuendum, unâ cum extraordinario pro-
phetarum singulis nationibus lingvarum dono in XII. viros
Apostolos effusi,

Populi obsequio promptissimi & decoribus sanctitatis
fulgidissimi Autoris gloriosissimi

Cum PATRE, & FILIO simul adorandi & glorificandi
Sacrum, ipsâ solempni die Pentecostali
A. M. DC. LXXXI. Publicatum

Ab

AUGUSTO VARENIO, D.
Collegii Theolog: Seniore & Universitatis
Rostochiensis h. t. Rectore.

Act: II, 30, 31, 33.

Jesus Christus ille resuscitatus, ad dextram Dei exaltatus, & promissum Spi-
ritum S. adeptus à Patre, effudit hoc, quod vos nunc cernitis & auditis.

Psal. CX, 3.

Populus tuus (ô Messia) erit maxime spontaneus (ad obsequium tibi præstan-
dum) in die virtutis tue (i, e, ubi jam suscitatus, exaltatus eris ad de-
xtram Patris) In decoribus sanctitatis præ matrice auroræ (superantibus
splendorem primæ auroræ) erit tibi ros juventutis tue (i, e, multitudo
Filiorum, hinc inde ex orbe omnium gentium tibi nasciturorum.)

Rostochii, Typis Viduæ Kielenberg. Acad, Typogr,

M 1256 330

Solemne nuper celebravimus triumphum JESU CHRISTI Maximi. Consummato jam antea in cruce Redemptionis opere, eodemque sic absoluto, per gloriosam resurrectionem à mortuis & inferis magnificentissimè declarato, consumatis porro omnibus, quæ per varias *in Götas*, s. apparitiones cum apud alios discipulos, tum Apostolos præcipuè (quos blandissimo fratrum nomine post resurrectionem non dedignatus est ipse Dominus gloria) in terris peragenda erant, quibus scil. per Spiritum S. selectis, velut futuris, initio quidem Hierosolymis, & post hæc (ipso Pontifice maximo, totoque Principum Sacerdotum Concilio, id vel cum stridore acuto, & sic agnoscente, ut velut rabidi frenderent, & cruenta de capitibus Apostolorum consilia inirent: Act. C. IV. 6. c. V. 33.) Evangelio & miraculis impleta, in Judæa, & Samaria, inde in orbe universo gentium aduque fines terræ, resurrectionis, omniumque, quæ jam ante mortem cœperat Jesus & facere & docere, testibus, per multa varia, *in prælo*, sic ut comederent & biberent, cum eo, postquam jam resurrexerat à mortuis, se vivum exhibuit per dies 40. conspectus ab eis, & collocutus, quæ ad regnum Dei spectarent, dato insimul mandato, ne Hierosolymis ante acceptum ex alto baptismum flaminis vel Spiritus S. quo non multis post ascensionem diebus baptizandi essent, recederent: sed ut ibi promissionem Patris, scil. Spiritum S. quem & Pater missurus erat in nomine Christi & communi sibi cum Patre autoritate Christus à Patre, expectarent (conf. Act. I. 3. 4. c. X. 41. Joh. XIV. 26. & XV. 26.) & hoc impetrato deinceps, salvis primordiis Judæorum, & hos inter Hierosolymitanorum, exirent in orbem universum predicaturi Evangelium omnibus gentibus & baptizaturi in nomen Patris & Filii & Spiritus S: (Matth. XXII. 19. Luc. XXIV. 47.) Dominus postquam hæc loquutus fuisset eis, sursum receptus est in cælum & sedit ad dextram Dei Marc. XVI. 19. De quâ ascensione & sessione ad dextram jam olim in expositione Symboli, quæ, cujuscunque sit, sive Ruffini, prout voluit Gennadius, sive alterius antiquioris Autoris, opus est, omnium consensu, eruditum & lectu dignissimum, fidei Catholicæ de tanto mysterio pulcherrimè consonantia leguntur sequentia: *Ascendit ad cælos, non ubi Deus Verbum antea non fuerat, quippe qui erat semper in cælis, & manebat in Patre, sed, ubi, VERBUM CARO FACTUM*

CTUM antea nonfederat. Proinde quia novus, iste ingressus porta-
 rum cæli editus, & Principibus videbatur, videntes naturam carnis
 cæli secreta penetrantem, dicunt ad invicem, sicut David plenus Spi-
 ritu enunciat: Tollite portas Principes vestras, elevamini porte
 æternales, & introibit Rex gloria. Quis est iste Rex gloria? Do-
 minus fortis & potens, Dominus potens in prælio. Dominus virtu-
 tum, est Rex gloria. Quæ vox utique non propter divinitatis po-
 tentiam; Sed propter novitatem carnis ad dextram Dei ascenden-
 tis ferebatur. Dicit & alibi David: Ascendit Deus in jubilatione,
 & Dominus in voce tubæ, Psallite DEO nostro, Psallite! Psallite Regi
 nostro, Psallite! Moris quippe Victorum est, in voce tubæ de prælio re-
 dire. Pariter, sedere ad dextram Dei, CARNIS est mysterium.
 Neque enim incorporea illi natura convenienter ista absque carnis
 assumptione aptantur. Neque sedis cælestis profectum divina natu-
 ra: sed humana conquirit, unde & de eo dicitur: Parata sedes tua
 Deus extunc: à seculo tu es Pl. (92.) 93. 2. Parata ergo à seculo sedes
 est, in quâ sessurus erat is, in cuius nomine omne genu flectitur, cæle-
 stium, terrestrium, & inferorum. Atque prout, non nisi à consuma-
 to his in terris redemptionis opere, & hostium infernalium plenâ
 debellatione, procedere debebat gloriosissima illa conjuncta cum ho-
 stium infernalium triumphatione, Christi in cælum ascensio & in thro-
 no Majestatis ad dextram Patris sessio: ita ab hac triumphali ascensio-
 ne & in sessione augustissimi supremæ Majestatis throni, profluere de-
 bebat, & admiranda illa super Apostolos aliosque credentes, sanctissi-
 mi Spiritus, & hujus donorum extraordinariorum effusio, & instau-
 rato ita per Dominum in júbilo super omnes cælos ascendentem, qui
 dedit & sermonem (Evangelicum,) & Evangelistarum exercitum am-
 plum Pl. LXIIX. 12. ac in hoc alios quidem APOSTOLOS, alios Pro-
 phetas, alios Pastores & Doctores (Ephesi IV. 10. 11.) Ministerio vero
 Evangelicò, lata floridæ subolis s. filiorum Messiae, eorundemque ex-
 prompto obsequio subditorum, in ipso orbe gentium, & ad usque fines
 terræ propagatio, & sic beneficii REGENERATIONIS, quod omni-
 um resurrectionis & ascensionis Christi beneficiorum primarium, &
 quoddam quasi compendium est, ad sedentes sub regno tenebrarum,
 & potestate Principis mundi, gentes antea Deo inimicas, & maledi-
 ctas, extensio. Atque inde in triumphali hymno, simul acclamatum
 Messiae Davidicum illud: Ascendisti in ipsam altitudinem, captivam du-

xisti captivitatem, statim additur: accepisti dona (danda) hominibus.
Quenam verò hæc dona? Sane illa, quæ in sermone Penteco-
tali Petrus, à gloriosâ resurrectione, & triumphali ascensione deduxit,
JESUS, inqviens, resuscitatus, & dextrâ Dei (vel ad dextram Dei)
exaltatus, ac promissionem illam SPIRITUS S. vel promissum illum
Spiritum S. (conf. Act. I. 4.) à PATRE adeptus, effudit hoc quod vi-
detis, & auditis. Videbant sc. vel paulo ante viderant Auditores illi Petri,
super Apostolos dispersitas linguas ad instar ignis, in quo flammantium
linguarum symbolo Spiritus S. sedit super unumquemque eorum, sicut
replerentur omnes Spiritus, S. Audiebant, vel jam jam audierant
repentinum inusitatumque planè ruentis è cœlo flatus violenti soni-
tum, præsentissimi in illo Spiritus S. cujus quasi vehiculum ille erat,
Symbolum, & post hoc editum coram signum, audierant cum stupore,
statim in omnium Nationum linguis magnalia Dei eloquentes.
Effudit πῦρ, non saltem (quomodo Syrus exprimit מִן הַדֶּשֶׁת
מִן הַדֶּשֶׁת i.e. effudit hoc linguarū donum) sed & ipsum πνεῦμα
quo repleti sunt omnes, quodque viderunt in illo flammularum Sym-
bolo, & audiverunt in Apostolorum, derepentè saliorum πνεῦμα λόγου
πνεῦμα λόγου præconio, & potentissimo, magnificorum DEI admirandorum
eloquio. Illi sane hanc effusionem Sancti Spiritus & admirandorum
donorum, adscribendam judicavit Petrus Θεὸς πνεύματος, qui ascenderit
in cœlum, & sedeat ad dextram Dei Patris, Psalmo Davidico CX.
quem de Davide non intelligendum probat Petrus, cum ex naturâ præ-
dicatorum, quia sc. David non ascendit in cœlum, & consequenter
non sedet ad dextram Dei, tum exinde, quod cum David Autor hym-
ni ipse dixerit, quid à DEO Patre dictum sit Domino suo, non
possit esse, ille ipse Dominus, cui dictum à Domino, sede ad dextram
meam usque dum statuero inimicos tuos Scabellum pedum tuorum.
Graviter Ambrosius, ad illustre hoc Davidis de Messia Domino suo
aureolum, & formatum inde, tentatoribusque Phariseis objectum à
Salvatore argumentum Matth. 22. 44. 45. (sc. Si Messias Dominus Da-
vidis, quomodo, Filius Davidis?) commentatus (in Apol. David po-
steriore tom. I. p. 507.) & invecus in suæ ætatis hæreticos est. Quo-
modo, inquit, Salomonem Filium Davidis putatis ad Dei dextram sedere,
præsertim cum ipse David evidenter, de quo dictum esset, expresserit. Nec
enim de filio diceret: dixit Dominus Domino, quomodo enim Filium,
suum Dominum nominaret? Lex prohibet, repugnat religio, abhor-
ret

*vel fides, ut ad dextram Dei Omnipotentis mortalem hominem
 loces. Alius est ille, qui sedet ad dextram, qui corpus suscepit,
 non, qui à corpore cæpit, qui ante Luciferum genitus est, h. e. ante
 omnium luminum claritatem, quoniam ipse creavit variorum lu-
 minum dignitates. Nam Salomon ante Luciferum non fuit. Itaq;
 unâ questione Dominus noster Jesus Christus omnium Hæreticorum
 ora sepsit, sacrilegia conclusit. Non solum enim Judæos, sed etiam
 Photinianos, & Arianos, & Sabellianos hâc questione redarguit: Ta-
 ceat ergo Photinus, qui Christum David Filium, non Dei dicit, &
 taceat damnatus voce cælesti. Taceat etiam Sabellianus, & cum
 legit, Dominum Domino dixisse, intelligat non eundem, & ipsum es-
 se, qui dicit, & cui dicitur: nec enim sibi Pater dixit: sede à dextris
 meis, nec sibi dixit, pone inimicos tuos, ut aliquando intelligant o-
 mnes Filium esse qui à dextris sedet, ut hanc distinctionem inter Pa-
 trem, Filiumque custodiant. Conticescat Arius, qui contraria Sa-
 bellii erroris urget vestigia. Audiat DOMINUM Domino dicere, au-
 diat ad dextram Patris Filium sedere, & desinat de sermone atq;
 ordine hominum, divinitati facere questionem. Nec argumentetur
 hic, quia Pater dicit: SEDE! Legimus enim & alibi, etiam sine Pa-
 tris dicto Filium sedere à dextris DEI, Marc. XVI. 19. & alibi
 Matth. 26. 64. A modo videbitur Filium hominis sedentem ad dextram
 Dei. Ipse enim est, cui dicitur: Sede! Qui Filius hominis nomina-
 tur. Seder vero Dei Filius. Quid hâc dici potest præcellentius po-
 testate, quæ etiam carnem hominis ad dextram Dei collocavit, & in-
 firmum illud conditionis humanæ divinitati copulavit æterna. Sed
 postquam Photinus obmutuit, Arius conticuit, Sabellius vocem
 perdidit, adhuc tamen hæreses diversæ adversus Ecclesiam exe-
 rentes ora conspicio. Nam ecce Manichæus, & Valentinianus eo telo
 nitiur, quo alii sunt perempti, & fidei præjudicium Fidei testificatio-
 ne molitur. Ait enim detestanda Hæresis: Ecce negavit Christus se
 esse Filium David, & ideo credendum est, quod non suscepit car-
 nem. Quibus apertissime in ipso principio Evangelii Scriptura re-
 spondet, cum dicit, liber generationis Jesu Christi Filii David. Cur
 igitur aut alibi Filius David dicitur, & alibi, David Filius negatur,
 nisi ut intelligas, aliud esse secundum substantiam divinam esse Filium,
 aliud secundum carnis susceptionem. Nam secundum substantiam
 divinam Dei Filius est, secundum carnem, Filius David. Itaq;, ubi*

generatio secundam carnem describitur Salvatoris, Davidis Filius nominatur, ubi vero plenitudo Confessionis exigitur, non vult se David Filium, sed Dei Filium nominari. Designatio enim Majestatis ejus, naturam interpretatur. Deducit nos Petrus potentissimus Orator Pentecostalis, & uno illo præconio, inde ab hora diei illius *τῆς πεντηκστής* tertiâ (verè sacra & aurea, nobis nonâ antemeridianâ) *τρίχίλιους* (prout eâdem sacrâ die ad horam vespertinam nonam, nobis, postmeridianam tertiam, quæ ordinaria publicarum in templo precum erat, *πεντακίχιους ἀνδρας*) *ζωζῶν* (s. non jam amplius pisces, sed quod illâ copiosissimâ piscaturâ adumbratum erat, vivos multorum nunc 3000. nunc 5000. numero, *capiens homines*, conf. Act. c. II. 41. c. III. 1. & seqq. c. IV. 4. Luc. V. 10.) ad ipsum principium, cum hujus admirandæ Spiritus S. effusionis, & penitus toto orbe divinarum linguarum (per quas dein, *gentes in unitatem fidei congregaturus erat*) infusæ Apostolis extemporaneæ cognitionis, tum regenerationis, & per hanc Christo Triumphatori, velut novo Patriarchæ, & novi seminis Autori, in orbe universo, Apostolorum, jam inde ab hac ipsâ sacrâ die, pentecostali præconio copiosè generandæ subolis, sive filiorum eorundemque *subditorum obsequiosissimorum*, & velut militum spiritualium, sub signis Imperatoris JESU, adversus Diabolum, mundum & carnem fortissimè militaturorum, multitudinis. Ablegat Apostolorum primarius & Antesignanus ad Prophetarû, de Messîa, eminentissimum, & cum Majestatis Domini *resurgentis, in cælum ascendentis, & ad dextram Patris sedentis*, tum ex hac profluxuræ per effundendum ex alto spiritum S. benedictæ *regenerationis*, nascituræque Messîæ spiritualis subolis, præconem luculentissimum DAVIDEM. Davidem enim Psalms illius numero supra centesimum decimi Autorem *θεόπνευστον* fuisse, quisquis negare ausit, indignum sese Christiano nomine reddiderit. Et qui hic, sive *Elieserem, sive Melchisedecum* Abrahamo, debellatis, exutisque 4. Regibus (quos inter eminuit Medus, & Mesopotamenus) Victori reverso, epinicion triumphale acclamantem (ex Historiâ Genes. XIV. 1. & seq.) sive *Præcentorem quendam Davidicum* אחרי מלחמה ipsi Davidi soteria illa ex prælio Philistino & imminentissimo tunc, nisi Triumvirorum, classis secundæ Heroum, Davidicorum fortissimus 2. Samuel. XXIII. 18. ictum occupasset, & in immane giganteumque caput Antagonistæ repulisset, capiti Davidis periculo 2. Sam. XXI. 17.

gratu-

gratulantem, jam inde à seculo XII. (quod illa famosa hodie Rabbi-
 rum commentatorum nomina *Kimchi*, *Abenesram*, *Iarchium*, *Mai-*
monidem, sec. XIII. *Rambans*. *Nachmanidem* XIV. *Rabag*, sive
Gersonidem, XV. *Abarbanelem* extruxit, & per hos, aliosve nova genti Ju-
 daicæ, sic satis antea excœcata, καλύμματα imposuit, eo excrescentia,
 ut articulus de Messia, sive plane credendorum indiculo eximeretur,
 & dari in Mose, Prophetis & Psalmis Prophetiam sive hanc
 Davidicam de DOMINO DAVIDIS, sive Jacobæam Genes. XLIX.
 10. de venturo Schiloh, vel unam sententiam, שְׁתוּרָה בְּכֹרֶךְ
 עַל בֵּיתָהּ הַמְּשֻׁחָה sive quæ necessario inferret, promissum venturum e-
 unquam esse vel fuisse Messiam, abnegaretur, sive velut Kabala quæ-
 dam saltem & probabilis opinio haberetur) substituerunt (quorum al-
 terum ex Jarchio, alterum ex Abenesrà in hunc Psalmum, sic factum,
 constare potest) ex ipsâ inscriptione, לְרֹדֶר מִזְמוֹר, sive ex Chaldaicâ
 translatione, quæ manus Davidis velut Spiritus S. in scripto hoc Psalmo
Amanuens, meminit, reddens עַל יַד רֹדֶר הַשְּׂכָחָה, in rubo-
 rem hic dantur. Qui ex eadem gente Davidem quidem Autorem
 sanctissimi hujus hymni agnovere, ceterum sic, ut non Messia illum: sed
 sive Abrahamo, sive Salomoni acclamaverit, sive, quod *Targumi-*
starum uni, & *Iarchio* novissimè placuit, sibi ipsi hic David cecinerit,
 ex ipsâ naturâ prædicatorum (quæ sine crimine læsæ divinæ Majestatis,
 sine injuriâ in Messiam, sine prodigiosâ absurditate, sive ex Atavis,
 Abrahamo, sive ex Natis, Salomoni, sive sibi ipsi accinere haud po-
 tuit, & cum ex Spiritu S. scripserit, haud arrogavit, vel accinuit) con-
 victos sese, ipsâ ostendunt prodigiosâ textus perversione & violentâ
 pariter ac absurdâ applicatione. Excussimus illa alibi & jam ante XXXI.
 annos in edito, Idiomate Hebræo Rabinico, Anti-Judaico scripto, Vene-
 rabili Ministerio Hamburgensi dedicato sub titulo צִפְרֵת הַפָּאָרֶזֶת
 הַמְּשֻׁחָה cum hoc Davidicum, tum GLORIAM Templi secundi, cæ-
 teraque de Messia vaticinia vindicavimus ab illa, quæ in illis veritati in-
 de à seculo XII. obstrepuit semper & obstrepit, perfidiâ Judaicâ. Et sane ex
 ipsâ Synagogâ opponere illis licet sive antiquiores, sive cordatiores, qui
 veritatis luce constricti de MESSIA sensu literali Psalmum intelligen-
 dam agnoverunt, quomodo in *Midrasch tillim*, (ubi probatur de MES-
 SIA extare Prophetias, in lege Moysi, Prophetis, Psalmis,) ex Psalmis,
 & *Hagiographis* præsens hymnus Davidicus allegatur, & de Messia ex-
 plicatur, quin & cum ibi, tum, in *Jalkut*, citatur *R. Joden*, cujus illa
 the-

thesis: *Deus benedictus faciat Messiam sedere ad dextram suam*, probatio autem petitur ex loco presenti, quia *Messia dictum: sede ad dextram meam. Ita & legitur in Bresith rabba* sed & ex aliis Antiquioribus Haggaon ad Dan, c. VII. 13. Ille, inquit, in nubibus caeli, velut Filius hominis ad Antiquum dierum veniens, est MESSIAS Justitia nostra: כדכתוב *siue secundum id, quod scriptum est, dixit Dominus Domino meo, sedede ad dextram meam, idemque, cui dictum. Filius meus es tu, Ego hodie genui Te*, quâ occasione tria illustria de Messia vaticinia vindicant à perversione Judaica, sc. præter duo citata, axioma quoque mysticum Ps. II. 7. & ubique pro sessione Messia ad dextram allegatur præfens locus. Quin tanta id claritate radiat, ut à *avordoi* Deitatis Christi & Sacrosanctæ Trinitatis hostes, negare ausi haud sint, de solo Messia, dictum hoc Domini sensu literaliter intelligendum esse, unde Antesignanus illorum *Franciscus David* in colloquio Alba-Juliano pag. 117. nos, inquit, cum omnibus piis, ex ipso contextu aliisq; verbi Dei testimoniis agnoscimus, Psalmum istum esse Prophetiam de regno Christi & ejus Sacerdotio futuro, ac post resurrectionem exaltatione, quod prius David in Spiritu prædixerat, quam prophetiam Christus Matth. XXII. citat, ut inestabilis merito conatus censendus fuerit Calvinus, (Vid. & Aret. Felin.) quæ hoc Psalmo dicuntur, aliquatenus ipsi Davidi arroganti, velut Christi Vicario & typo, qui in Hebrone Rex salutatus, Hierosolymis expugnatis, eoque translata: arca fœderis, sibi ipsi accinuerit, se scilicet mandato illo & voce Dei: *Sede ad dextram meam, regnare jussus, ut adeo* quod David, non sibi: sed Domino suo dictum memorat, intelligendum sit & Davidi & Domino Davidis dictum. Conf. Calvinus in commentariis p. 520. 521. Præter Majestatem prædicatorum, sessionis ad dextram, sacerdotii infiniti, præter ipsam evidentiam literæ, talibus Judaizantibus perpetui silentii poenam imposuit jam olim Christus, & cui tunc Opponens, hunc Psalmi textum objecit Christus, universum Phariseorum Collegium, Christo prophetiam hanc & à Davide in Spiritu S. & de non alio quàm solo Messia, scriptam, & hoc adeo, Davidis (non solum Filio. sed & Domino) pronunciatam, magna voce testanti, ne verbum quidem respondere, vel quicquam hinc excipere ausum, Matth. c. XXII. à v. 41. ad usque finem. Imposuit par silentium Paulus, ipsis Hebraeis acclamans: *ad quem Angelorum unquam dixit: sede à dextris meis* Heb. c. I. v. 14. Compescuit jam olim tales Judaizantes Petrus in Panegyrico pentecostali, utrumque, & à *avv. Δαβιδ* Psalmi bujus autorem, & non nisi de Messia exaltato eundem Oratorem, usque adeo à *αυτῷ φιδεξω* reputans, ut

ut exinde ἀποκαλύψῃ seu infallibiliter cognoscere potuerit *universa* de-
mus Israel, de solo Messia exaltato intelligendum esse, quod dictum erat
 de Davidis Domino, & frequentatum tunc Judæis omniumque gen-
 tium sub cœlo profelytis, auditorium Pentecostale, in conscientia de
 veritate sic convictum fuerit, ut *compuncti corde* Messia exaltato glo-
 riam confessionis darent, & virtute *effusi SPIRITUS gratia* & *depre-*
rationum conversi, vera fide, *ad illum*, quem paulo antea *transfixe-*
rant (vid. Zach. c. XII. 10.) *respicerent*, & sic ἀπὸρχῃ seu primitiæ
 fierent illius עַם נִרְבָּהּ seu *populi maxime spontanei*, quem post Mes-
 siam representatum, ut à Deo Patre in throno majestatis ad dextram jam
 collocatum v. 1. post celebratum *sceptrum majestatis* à Sione mittendum
 & *dominatum in medio inimicorum* v. 2. Messia Regi Prophetice David
gratulatur v. 3. de subditis tanti Regis tria prædicans, scilicet 1. *devotif-*
simam promptitudinem, 2. *sacrum ornatum vel splendorem* 3. *bene-*
dictam floridamq; juventutem. Insuper his temporis articulus, scil.
dies virtutis vel victoriae Messia, quò secundum excellentiam tempus
 notatur superexaltationis Jesu, & ex illis altissimis in Apostolos alios-
 que fideles effusi S. SPIRITUS, quem ante *glorificationem*, victoriosam
ascensionem, & ineffabilem illam ad dextram Patris sessionem, effun-
 dendum sic haud fuisse, disertè Joh. c. VII. v. 39. & Petrus Act. II. v. 33.
 revelarunt. Nec repugnat mysterio ipsa quoque militaris, quæ vocabulo
 עֲמָלָא familiaris est, *exercitus vel copiarum* significatio. Verè enim,
 simul, quod prædixerat David Ps. LXVIII. v. 12. *Dominus exaltatus dedit*
sermonem (prout in solemni illo Pentecostali, derepentè post effusum
 S. illum SPIRITUM, cum omnes Apostoli *omnium nationum linguis*
eloquebantur magnalia Dei, tum præ ceteris Petrus Orator potentis-
 simus) apparuit mox ingens *Evangelizantum exercitus*, Christo exalta-
 to, velut turmarum sacræ hujus militiæ invictissimo ductori conscrip-
 ptus, nomenq; professus pariter, ac mox in aciem & pugnam adversus
 Diabolum & mundum eductus conf. Act. II. v. 4. n. 41. c. IV. v. 4. 5. 25
 26. c. V. v. 33. 40. c. VI. v. 12. c. VII. v. 59. Tunc ergo fulgidissime appa-
 ruit, illa, quæ unà cum illo temporis articulo, in membro hujus versus
 primo exprimitur, *devotissima populi promptitudo*, in verbis עַם נִרְבָּהּ
 נִרְבָּהּ i. e. *populus tuus erit summè promptus & voluntarius*.
 Nihil hic moramur græcam translationem: μετὰ σου ἡ δόξα, nec, quæ hanc
 sequitur Vulgatam: *tecum principium*. Licet enim visum non nemini

B.

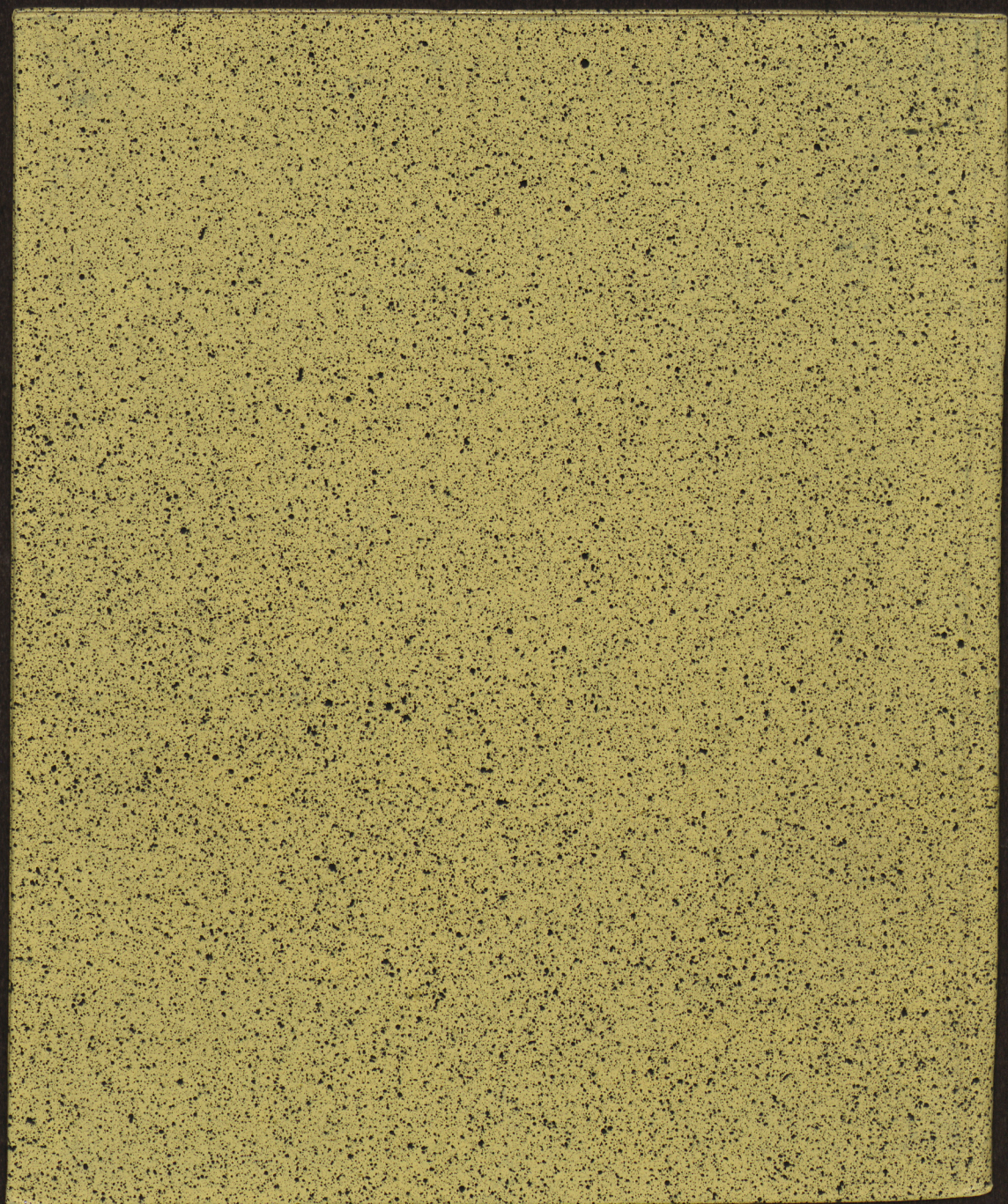
fig

Principatus, seu, qui sub hoc est, *populus, erit tecum* i. e. non contra te
 sed pro te, & adeo maxime promptus, violenta tamen etiam sic termi-
 norum & significatorum datur confusio, dum quod in subjecto עמך
 i. e. *populus tuus* significatur, in prædicato כרבך intelligitur, & con-
 trā, quod in hoc clarissime insinuat, non sine violenta corruptione
 authentici, in subjectum f. עמך infertur, ut mirum, non veritum Bellar-
 minum, quod patrocina-retur vulgata, hanc falsationem suam facere, con-
 tra quam, fontes Hebræos ante 25. jam annos in triumphis Davidi-
 cis vindicavimus, vid. triumph. v. loc. 8. Fuit hætenus primum subditorum,
 Messia requisitum, quo principaliter ὑπακοὴ πίστεως vel potius ipse
 Christianismus insinuat in membro primo, cujus sensus: *ubi jam
 post cruentam passionem in victoriosa resurrectione & gloriosa ascensio-
 ne, de Hostibus triumphaveris & S. Spir. effuderis, per Praconium A-
 postolorum, te Domino cooperante, Magnus & initio Hierosolymis, inde
 in orbe universo dabitur exercitus Evangelizantium & credentium
 iidemque per Spiritum S. futuri sunt oblatio Deo sanctificata & ac-
 ceptabilis Rom. XV. 16. prout gratissima erant sponte & voluntarie ad
 sacrum sive collata sive oblata conf. Exod. XXXVI. v. 6. Jer. VII. 22.
 23. Et pulcherrime hæc Lutherus noster expressit: Nach deinem Sieg wird
 dir dein Volk williglich dienen. Sequitur versus 3. membrum secundum, quo
 partim de Sacro Ornatu, partim de roridâ & fructuosâ à Messia subole ag-
 gitur. Subjectum est טל ילדות Ros juvenia Messia, f. quem
 tu, Messias exaltatus, in illa juvenia Evangelica eniteris, prædica-
 tum illud, ה' i. e. Tibi erit i. e. prout Tibi origines suas, totamque suam
 πάλιν γενεάν debet: ita tuo cultui sese devovebit, tuæque gloriæ mi-
 litabit. Modus autem f. quâ ratione Messia futurus & militaturus sit
 explicatur in membri 2. Commate primo קדש מרחם משחר בהררי
 i. e. in decoris ornatibus Sanctitatis longè preferendis utero aurora somni
 pulchritudini aurora ex utero quasi erumpentis, & in ipso primo ore ca-
 lum vel aërem purpurantis, ut simul sit secundaria quædam antithesis
 inter rorem juvenia Messia, & rorem aurora; prout scilicet nascitura
 Messia Spiritualis floridissimaque in liliis Evangelicis suboles, ipso or-
 natu interno, sancto illo & in conspectu DEI pretioso, longe transcendit
 omnem erumpentis è matrice auroræ purpuram: ita & ipsâ fructuosâ
 & benedictâ fecunditate superabit longe omnem illum, quem cœli sa-
 ty, aurora parturit, gratissimum cetero qui terræ aridæ segetibusque rorem.*

Non

Non probandi, qui neglecto Rege distinctivo Membri maximo conti-
 nuarunt sensum adusque vocem Tiphchatam, & à vocibus מרחם
 מרחם sensum novum inchoantes transilivere in membro 2. territorii
 i. magnum distinctivum s. Atnach, & illa inter se conjunxerunt, sive ut
 explicarent illud de aeterna Filii DEI generatione, quomodo Græci:
 ἐκ πατρὸς τοῦ υἱοῦ ἐγέννηται, & Latina vulgata: ex utero ante
 Luciferum genui te, quos hic notoriè in translatione errantes, non so-
 lum sequuntur quædam recentiores orientales translationes e. c. Syra
 מן קדום טויה לך ילדך i. e. ab aeterno tibi puerum genui te Arab.
 מן אלכמן קבר ככב אלעגר ילדך i. e. ex utero ante stellam ma-
 tutinam genui te, sic & magno numero Patres, imo ipsi contra Ari-
 um Nicæni disputatores, sive de temporali nativitate ex utero aurora
 i. e. virginis Mariæ, sive de gratia divina cum humanâ Christi natura
 communicatione, cum omnino illud מרחם מרחם referendum ad
 קדש הדרו s. splendores sanctitatis, nec conveniat divinum Psalter, de
 subditis Messie, eorumque decoribus sanctis, & promptissimo obsequiosq;
 animo agentem evolare mox à descriptione populi ad generationem
 sive aeternam sive temporalem Christi, sive illam quæ in incarnatione facta est
 gratiarum divinarum sine mensurâ communicationem, quæ omnia jam
 supponuntur in sessione ad dextram & dominatu in medio inimicorum.
 Possent hæc probari pluribus: sed contrahenda vela sunt, & cogitan-
 dum de portu. Solemne nunc sacrum celebratur SPIRITUI SANCTO,
 ubi vel in ipso festivitatis apparatu insonare auribus animisq; nostris de-
 bebat, id quod olim peculiariter de celebritate Festi pentecostes acclama-
 tum est Israeli Deut. XVI. 9. Celebrabis Festum Septimanarū (Pentecostale
 ab intervallo 7. septimanarū inde à sacro Paschali sic dictum) DOMINO
 DEO Tuo! Id ut rite fiat prima solliciti piiqve cultoris cura fuerit, ut se
 ipsum excutiat, utrum de S. Spiritus divina essentia, personâ, Majestate,
 processione & admirandâ in universo orbe, præcipue in regno gratiæ &
 gloriæ operatione rectè consonanterq; scripturis canonicis sentiat, secun-
 da, ut sanctissimū illud Numen rectè agnitū sanctè reverenterq; colat, cer-
 tus, si, sive non rectè de sancto illo SPIRITU sentiat, & vel imaginariam
 Rhetoriceqve fictam quandam personalitatem vel divinitatem illi tribu-
 at, sive, quem supremum Numen agnoscit, non sanctè religioseqve co-
 lat, non solum irrita redditum in sacra pentecostalia: sed & velut
 idololatrica (dum pro sancto illo Spiritu inane & vanum quod-
 dam, vel omni scientiâ & sanctitate vacuum mentis nostræ Idololum colitur

tur) abominabilia S. Spiritui fore, & loco gratiarum vel charismatum ab illo gratiæ Spiritu, nonnisi terribile supplicium expectandum esse. Quàm tristis illa in Israelitis olim dicta sententia: *Illi exacerbarunt SPIRITUM ejus, unde hic conversus illis in Inimicum est, & bellavit contra eos* Isaia LXIII. 10. O miserum, cui Spiritus S. inimicus est, & contra quem bellator! Atque sunt hodie illa tempora, ubi majoribus ferè quàm olim machinis ater Spiritus, Sancti Spiritus Majestatem divinam oppugnat, & vel per arcanas fraudes, vel apertas quoque blasphemias id unice tentat, ut Spiritum Sanctum his sacris indignum, neque nominaliter invocandum (quippe quod debeatur soli Patri & Christo ejus) esse persvadeat, & sic invocationem dulcissimi Consolatoris, religiosumque ejus cultum in dubium vocando, & Spiritum S. à Patre & Filio separando (quarum tamen personarum unum, in quod baptizamur, nomen est) gaudia hæc Pentecostalia dubia nobis suspectaque reddat. Sunt hodie tempora, quibus in ipsis, quæ tales esse debebant, officinis S. Spiritus, vix quicquam apparet Sancti, plurima autem atri Spiritus, qui ad crudelia odia, comestationes, tumultus, duella miseram juventutem, etiam sacris, ex fidelibus parentum & Patriæ votis, in Scholis Regiis operaturam, propellit & extrudit, sic ut audiat in illis flebilis illa elegia: *Propterea de juvenibus Israël non latabitur Dominus, & pupillorum ejus non miserebitur, quia quæ omne loquitur flagitia, & singuli carnem brachii sui comedunt*, inde, *in his omnibus nondum ira DEI est aversa: sed adhuc manus DEI extenta* (Isaia c. IX. 17. 20. 21.) Hoc agite, ô Cives, ne contristetis plus ultra SPIRITUM S. Optimus Numinis cultus, animus est ad obsequia promptissimus. Nihil gratius Deo spontaneo cultu, qualis in populo illo commendatur Messia Evangelico. Nullum sacrificium tam DEO gratum, quàm OBEDIENTIA, cum judicio S. Spiritus *beneficii crimen* sit, vel huic æquiparetur Inobedientia 1. Sam. XV. 22. 23. Unde autem illa summa promptitudo & spontaneum adeo obsequium, nisi à Spiritu נְרִיכָה, unde illud sanctissimum votum Davidicum: SPIRITUS spontaneus susceperit me! PL. LI. 13. 14. Nihil tam decorat juvenem, quàm Ornatus ille interior mansueti & tranquillæ spiritus, qui in conspectu DEI pretiosus est, quàm illi, omni aurora purpurâ pulchriores, splendores vel decores sanctificationis, qui in juvenia Messia Evangelicâ commendantur à Davide. Hoc ergo agite, ut in his semper fulgeatis, & tandem cum ardente lampade ad DEUM iter faciatis Tu verò *Veni Veni SANCTE SPIRITUS! Da salutis Exitum. Da perenne Gaudium!* P. P. ipsâ die Pentecostes sub Sigillo Rect. Academ. d. xxii. Maij. A. O. R. cıııccııı-xxxı.

Non probandi, qui neglecto Rege distinctivo Me-
nuarunt sensum adusque vocem Tiphchatam, &
סִפְחָתָם sensum novum inchoantes transilivere in n-
i. magnum distinctivum f. Atnach, & illa inter se d-
explicarent illud de aeternâ Filii DEI generatione
עַל כִּסֵּי שְׁמַיָּם וְעַל כִּסֵּי שְׁמַיָּם עֲלֵינוּ מִן הַיָּמִים הַהֵם, & Latina vu-
Luciferum genui te, quos hic notorie in translatio-
nem sequuntur quædam recentiores orientales tra-
סִפְחָתָם סִפְחָתָם סִפְחָתָם i. e. ab aeterno tibi pu-
סִפְחָתָם סִפְחָתָם סִפְחָתָם i. e. ex u-
terinam genui te, sic & magno numero Patres,
um Nicæni disputatores, sive de temporali nativitate
i. e. virginis Mariæ, sive de gratia divina cum hun-
communicatione, cum omnino illud סִפְחָתָם
סִפְחָתָם f. splendor sanctitatis, nec conveniat
subditis Messie, eorumque decoribus sanctis, & prom-
animo agentem evolare mox à descriptione populi
sive aeternam sive temporalem Christi, sive illam quæ in
gratiarum divinarum sine mensurâ communicatione
supponuntur in sessione ad dextram & dominatu in-
Possent hæc probari pluribus; sed contrahenda
dum de portu. Solemne nunc sacrum celebratur Si-
ubi vel in ipso festivitatis apparatu insonare auribus
bebat, id quod olim peculiariter de celebritate Festi-
um est Israel Deut. XVI. 9. Celebrabis Festum Septimæ
ab intervallo 7. septimanarum inde à sacro Paschali si-
DEO Tuo! Id ut rite fiat prima solliciti piique culte
ipsum excutiat, utrum de S. Spiritu divina essentia
processione & admirandâ in universo orbe, præcipue
gloriæ operatione rectè consonanterq; scripturis can-
da, ut sanctissimū illud Numen rectè agnitū sanctè re-
tus, si sive non rectè de sancto illo SPIRITU sentiat
Rhetoriceque fictam quandam personalitatem vel d-
at, sive, quem supremum Numen agnoscit, non san-
lat, non solum irrita redditum in sacra penteco-
idololatrica (dum pro sancto illo Spiritu inan-
dam, vel omni scientiâ & sanctitate vacuum mentis

the scale towards document

Conti-
מִרְחָק
itorii
ive ut
raci:
ante
on so-
Syræ
Arab.
ma-
Ari-
urora
atura
um ad
m, de
iosog
ionem
cta est
a jam
orum.
gitan-
CTO,
is de-
lama-
ostale
MINO
, ut se
estate,
tiæ &
ecun-
it, cer-
ariam
tribu-
ze co-
velut
quod-
coli-
tur